

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 459/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], v mene ktorej koná advokát a konateľ [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nt 119/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED]

8. októbra 1980, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nt 119/2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej prílohy vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 T 14/2017 z 18. októbra 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 2/2019 z 11. apríla 2019 uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona a iné, za ktoré bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov a 6 mesiacov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu so stredným stupňom stráženia.

3. Návrhom doručeným okresnému súdu 31. októbra 2019 sa sťažovateľ domáhal povolenia obnovy konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 T 14/2017 z dôvodu „nesprávnej aplikácie Trestného zákona v časti upravujúcej trestný čin krádeže“.

4. Vzhľadom na nečinnosť okresného súdu po podaní návrhu na povolenie obnovy konania podal sťažovateľ 5. júla 2020 písomnú urgenciu, na ktorú odpovedal podpredseda okresného súdu 10. júla 2020 tak, že skonštatoval prietahy v konaní, za ktoré sa sťažovateľovi ospravedlnil.

5. Sťažovateľ je presvedčený, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nt 119/2019 o návrhu na povolenie obnovy konania zasiahol do jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nt 119/2019 porušené.

Okresnému súdu Trnava sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod spisovou značkou 4 Nt 119/2019 konal bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 Eur, ktorú je povinný porušovateľ vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 346,62 Eur, ktorú je porušovateľ povinný vyplatiť na účet .Advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

8. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nt 119/2019 o návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania, ku ktorému malo dôjsť nečinnosťou okresného súdu v danej veci.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobne aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho

prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, IV. ÚS 224/2010).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

17. K porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nt 119/2019 došlo podľa názoru sťažovateľa tým, že od podania návrhu na povolenie obnovy konania „31. 10. 2019 až do 09. 07. 2020!“ okresný súd nevykonával žiadne s tým súvisiace úkony.

18. Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že v zmysle judikatúry ESLP pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (IV. ÚS 382/09, m. m. I. ÚS 5/02, A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 3. 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [pozri aj Svák, J.: Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany

práva. Žilina: Poradca podnikateľa 2003, s. 370 – 371, ktorý v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci Callaghon c. Spojené kráľovstvo z 9. mája 1985, *Décisions et rapports*, č. 60 (IV. ÚS 403/09)].

19. Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 listiny) v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04, III. ÚS 11/05, III. ÚS 81/05, III. ÚS 107/06).

20. Účel označených práv v trestnom konaní pred súdom možno definovať aj ako potrebu, aby stav právnej neistoty osoby obžalovanej z trestného činu, o ktorej vine má rozhodnúť súd, bol odstránený právoplatným súdnym rozhodnutím v primeranej lehote.

21. Pri obnove konania podľa príslušných ustanovení zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) môže byť toto právo porušené v zásade len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania.

22. V konaní o návrhu na obnovu konania – v štádiu do rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania – nie je aplikovateľný čl. 48 ods. 2 ústavy (ani čl. 38 ods. 2 listiny) v časti týkajúcej sa základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, pretože nejde o rozhodovanie v merite vecí (t. j. o vine sťažovateľa, resp. o oprávnenosti trestného obvinenia proti nemu) a o odstránenie stavu jeho právnej neistoty právoplatným súdnym rozhodnutím vo veci samej (obdobne napr. I. ÚS 63/05, III. ÚS 107/06, IV. ÚS 117/2011).

23. Takéto rozhodnutie (ktorého sa týkajú označené práva sťažovateľa) bolo vydané už v pôvodnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 T 14/2017 a na krajskom súde pod sp. zn. 3 To 2/2019 a v zmysle § 393 ods. 1 Trestného poriadku predstavuje dôvod, pre ktorý nemožno v trestnom stíhaní tej istej osoby pre ten istý skutok pokračovať,

pokiaľ nebola povolená obnova konania. Právna neistota sťažovateľa bola odstránená právoplatným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 T 14/2017 z 18. októbra 2018 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 To 2/2019 z 11. apríla 2019.

24. Dôvod, pre ktorý nemožno v trestnom stíhaní pokračovať, odpadne len za predpokladu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania, keď by okresný súd bez ďalšieho návrhu vec znovu prejednal. V tomto štádiu by už preto išlo o rozhodovanie o hmotnom práve a odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím, a prichádzala by teda do úvahy aj aplikovateľnosť čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. v primeranej lehote (mutatis mutandis III. ÚS 191/02, I. ÚS 24/03, IV. ÚS 185/04, III. ÚS 18/05, I. ÚS 63/05, III. ÚS 107/06).

25. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (pozri napr. aj I. ÚS 444/2014, II. ÚS 264/2014, III. ÚS 772/2016, II. ÚS 667/2017) preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nt 119/2019 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikoval ako porušenie označených práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

26. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že ústavnú sťažnosť, ktorou sa namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy môže ústavný súd odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú okrem iného aj v prípade, keď zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné prietahy podľa uvedeného článku ústavy (I. ÚS 197/03, II. ÚS 199/02, IV. ÚS 296/04). V nadväznosti na uvedené ústavný súd už vyslovil, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote (napr. II. ÚS 133/03, IV. ÚS 350/04), ako aj, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní

niekoľkých mesiacov nemusí ešte sama osebe zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 42/012, III. ÚS 91/04).

27. Ako z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľ obdobie, v ktorom malo dôjsť k zásahu do jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ohraničil nečinnosťou okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nt 119/2019 v čase od doručenia návrhu na povolenie obnovy konania okresnému súdu 31. októbra 2019 do 10. júla 2020, t. j. do odpovede podpredsedu okresného súdu o opodstatnenosti urgencye sťažovateľa upozorňujúcej na nekonanie označeného súdu v tejto veci, v ktorej oznámil sťažovateľovi, že uložil *„príslušným zamestnancom tunajšieho súdu povinnosť postupovať v konaní o povolenie obnovy konania bez prietáhov“*, a zároveň, že bude vec *„sledovať až do právoplatného skončenia konania o povolení obnovy konania“*. Sťažovateľom definovaná doba prietahu tak predstavuje celkovo niečo viac ako osem mesiacov. Pri ojedinelej nečinnosti v takomto rozsahu podľa názoru ústavného súdu nie je možné uvažovať o kvalifikovanom zbytočnom prietahu v zmysle požiadavky obsiahnutej v čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 38 ods. 2 listiny (I. ÚS 682/2016,). Ústavný súd preto dospel k záveru, že označeným postupom okresného súdu nedošlo k takým významným prietahom, ktoré by mali ústavnoprávnu relevanciu a odôvodňovali by vyslovenie porušenia označeného základného práva sťažovateľa v napadnutom konaní okresného súdu o návrhu na povolenie obnovy trestného konania.

28. V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

29. S prihliadnutím na uvedené by ústavnému súdu neostávalo, iné iba z tohto dôvodu ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

30. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu